

Prövning av förslag till metod för planerade utbyten för dagen före-kopplingen

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket Svenska Kraftnät (bilaga 1) förslag till metod för planerade utbyten för dagen före-kopplingen.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter i EU fattar ett beslut med samma innebörd.

Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

I Europeiska kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (förordning (EU) 2015/1222) fastställs i artikel 43 respektive artikel 56 att de systemansvariga för överföringssystem som har för avsikt att beräkna planerade utbyten till följd av den gemensamma dagen före-kopplingen och intradagskopplingen senast sexton månader efter förordning (EU) 2015/1222 ikraftträdande ska utarbeta förslag till gemensamma beräkningsmetoder.

Metoderna ska beskriva beräkningen av de planerade utbytena, det vill säga den elöverföring som uppstår som en följd av den handel som görs genom marknadskopplingen, och innehålla den information som ska tillhandahållas av berörda nominerade elmarknadsoperatörer till beräknaren av planerade utbyten och tidsfristerna för denna information.

Syftet med metoderna är att minimera de ekonomiska transaktioner som uppstår som följd av marknadskopplingens beräknade gränsöverskridande flöden. Detta i sin tur minskar de totala kostnaderna för marknadskopplingen.

Detta beslut avser de systemansvarigas förslag till metod för att beräkna planerade utbyten till följd av den gemensamma dagen före-kopplingen. Prövning av metoden för att beräkna planerade utbyten till följd av den gemensamma intradagskopplingen kommer att hanteras separat i Ei:s ärende dnr 2017-102475.

Förslaget till metod

Förslaget till metod har utarbetats gemensamt av de systemansvariga inom den europeiska samarbetsorganisationen ENTSO-E.¹ Affärsverket Svenska kraftnät (Svenska kraftnät) lämnade in förslaget till metod till Ei den 28 februari 2018.

Under arbetet med framtagandet av metoden fanns inledningsvis oklarheter rörande om alla systemansvariga var skyldiga att utarbeta och lämna in förslag till metod eller om enbart vissa systemansvariga omfattades av skyldigheten att göra det. Efter att samtliga nationella tillsynsmyndigheter överenskommit om att metoden skulle utarbetas och ges in av samtliga systemansvariga på nytt inkom även Svenska kraftnät med förslag till metod. Därför lämnade Svenska kraftnät in metoden senare än vad som följer av förordning (EU) 2015/1222.

Ei har analyserat förslaget tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter i EU. Tillsynsmyndigheterna tog då ett samordnat beslut om att förslaget till metod måste ändras. Ei skickade den 11 september 2018 därför en begäran till Svenska kraftnät med information om på vilket sätt den föreslagna metoden behövde omarbetas. Svenska kraftnät återkom till Ei med ett ändrat förslag den 30 november 2018.

Sammanfattning av förslaget till metod för planerade utbyten

Metoden beskriver beräkningarna för planerade utbyten mellan elområden, mellan planeringsområden (där de tillämpas) och mellan de nominerade elmarknadsoperatörerna och innehåller de formler som ska användas för beräkningarna. Enligt metoden ska beräkningarna genomföras av funktionen "beräknare av planerade utbyten" som en integrerad del av dagen före-kopplingen.

Beräkningen av de planerade utbytena mellan elområden och mellan planeringsområden ska optimeras i syfte att minimera de kostnader som uppstår på grund av utbytena. Vidare är beräkningen konstruerad så att den ska minimera den finansiella exponeringen mellan nominerade elmarknadsoperatörer och deras centrala motparter vid handel på dagen före marknaden.

I metoden anges vilken information, per marknadstidsenhet, som alla nominerade elmarknadsaktörer ska inkomma med till de systemansvariga. Detta avser bland annat,

- nettoposition per elområde och per nominerad elmarknadsoperatör,
- clearingpris per elområde, och
- planerade utbyten för varje elområdesgräns och mellan de nominerade elmarknadsoperatörerna.

---

¹ ENTSO-E står för European Network of Transmission System Operators for Electricity och är de systemansvariga för överföringssystemens samarbetsorganisation i Europa.

Det framgår även vid vilken tidpunkt som beräknaren av planerade utbyten ska inkomma med resultatet av beräkningarna till de systemansvariga och till övriga nominerade elmarknadsoperatörer.

Metoden för planerade utbyten för dagen före-kopplingen ska implementeras när följande, redan godkända, metoder har införts:

- Marknadskopplingsoperatörsplanen enligt artikel 7.3 i förordning (EU) 2015/1222
- Algoritmtekniken enligt artikel 37.5 i förordning (EU) 2015/1222, och, när tillämpligt,
- Arrangemangen som rör mer än en nominerad elmarknadsoperatör i ett elområde enligt artikel 45 i förordning (EU) 2015/1222.

De systemansvariga har inkluderat en beskrivning av varför förslaget är förenligt med artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222, det vill säga de övergripande målen med förordningen.

Samråd

De systemansvariga har en skyldighet enligt förordning (EU) 2015/1222 att genomföra samråd om metoden innan den färdigställs och lämnas till tillsynsmyndigheterna för godkännande. De systemansvariga har tagit fram det nu aktuella förslaget i samråd med de nominerade elmarknadsoperatörerna. Utöver det har de systemansvariga genomfört ett externt samråd inom ramen för ENTSO-E.

Samordning av tillsynsmyndigheterna

Ei har tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter i EU berett ärendet inom ramen för Energy Regulators Forum, ERF. Syftet med beredningen i ERF är att samordna de beslut som framgår av förordning (EU) 2015/1222 och som kräver beslut av alla tillsynsmyndigheter i EU.

Den 8 februari 2019 kom tillsynsmyndigheterna överens om att förslaget till metod för planerade utbyten för dagen före-kopplingen kunde godkännas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Kommissionens förordning (EU) 2015/1222

Senast 16 månader efter förordning (EU) 2015/1222 ikraftträdande ska de systemansvariga för överföringssystem som har för avsikt att beräkna planerade utbyten till följd av gemensam dagen före-koppling utarbeta ett förslag till gemensam beräkningsmetod. Förslaget ska vara föremål för samråd i enlighet med artikel 12. Metoden ska beskriva beräkningen och innehålla den information som ska tillhandahållas av de berörda nominerade elmarknadsoperatörerna till de beräknare av planerat utbyte som inrättas i enlighet med artikel 8.2 g i förordningen och tidsfristerna för tillhandahållandet av denna information. Tidsgränsen för att lämna information ska

vara senast kl. 15.30 marknadstid dagen före. Beräkningen ska baseras på nettopositioner för varje marknadstidsenhet (artikel 43).

Förslaget ska innehålla ett förslag till tidplan för dess genomförande samt en beskrivning av vilka effekter förslaget förväntas få för de övergripande målen i förordningen (artikel 9.9)

De övergripande målen i förordningen (artikel 3) är att

- a) främja ändamålsenlig konkurrens inom elproduktion, elhandel, och elförsörjning,
- b) säkerställa optimal användning av infrastruktur för överföring,
- c) säkerställa driftsäkerhet,
- d) optimera beräkning och tilldelning av kapacitet mellan elområden,
- e) säkerställa rättvis och icke-diskriminerande behandling av systemansvariga för överföringssystemen, nominerade elmarknadsoperatörer, byrån, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer,
- f) säkerställa och förbättra öppen och tillförlitlig information,
- g) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen,
- h) ta hänsyn till behovet av en rättvis och välordnad marknad och en rättvis och välordnad prisbildning,
- i) skapa en spelplan med lika villkor för nominerade elmarknadsoperatörer och,
- j) tillhandahålla en icke-diskriminerande tillgång till kapacitet mellan elområden.

Förslaget ska godkännas av Ei och övriga berörda tillsynsmyndigheter (artikel 9.7 (d)).

Förslaget ska godkännas av fler än en tillsynsmyndighet vilket innebär att tillsynsmyndigheterna ska samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse (artikel 9.10).

Om en eller flera tillsynsmyndigheter begär en ändring för att godkänna de metoder som lämnats in, ska de systemansvariga för överföringssystem inom två månader efter tillsynsmyndigheternas begäran lämna in ett förslag till ändrade metoder för godkännande. De behöriga tillsynsmyndigheterna ska besluta om de ändrade villkoren eller metoderna inom två månader efter det att de lämnats in (artikel 9.12).

De systemansvariga för överföringssystem med ansvar för att lämna in förslag till villkor eller metoder ska samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om utkastet till förslag till metoder, där detta uttryckligen anges i förordningen. Samrådet ska pågå i minst en månad (artikel 12.1).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

Formella krav på beslutsprocessen

Svenska kraftnät har den 28 februari 2018 kommit in med förslag till metod för planerade utbyten för dagen före-kopplingen i enlighet med artikel 43 i förordning (EU) 2015/1222. Ei har begärt att förslaget ska ändras och Svenska kraftnät har kommit in med ett reviderat förslag.

Metoden har arbetats fram av Svenska kraftnät i samarbete med de systemansvariga inom den europeiska samarbetsorganisationen ENTSO-E och marknadsaktörerna har getts möjlighet att lämna synpunkter på föreslagna metoder. Sökanden har således hållit samråd kring förslaget i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (EU) 2015/1222.

Ei har samordnat detta beslut med berörda tillsynsmyndigheter.

Sammantaget är de formella kraven på beslutsprocessen uppfyllda.

Prövning av förslaget

Ei:s prövning av om förslaget ska godkännas utgår från artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222. I artikeln anges de övergripande målen med förordningen och förslaget måste vara förenligt med dessa.

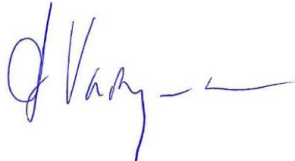
Förslaget innebär att det skapas en gemensam metod för att beräkna planerade utbyten för dagen före-kopplingen. Metoden syftar till att på ett kostnadseffektivt sätt beräkna flödena av el mellan elområden, planeringsområden och nominerade elmarknadsoperatörer. Metoden reglerar också vilken information som nominerade elmarknadsoperatörer ska inkomma med till de systemansvariga. Av förslaget framgår också när metoden ska genomföras.

Ei delar Svenska kraftnäts uppfattning att förslaget uppfyller de krav som finns i artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222. Förslaget till metod kan därför godkännas.

Hur man överklagar

Se bilaga 2, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Theresé Hindman-Persson samt avdelningschefen Caroline Törnqvist, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Caroline Törnqvist

Bilagor:

Bilaga 1 – Förslag till metod för planerade utbyten för dagen före-kopplingen.

Bilaga 2 - Så här gör du för att överklaga ett beslut

Skickas till:

Affärsverket svenska kraftnät (delges)

Byrån för samarbete mellan tillsynsmyndigheterna, ACER (för kännedom)